

Un număr vechiu 2 lei

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: CIRU ECONOMU

Consilier la Inalta Curte de casație

PRIM-REDACTOR: ION N. CESARESCU

REDACTOR-PROPRIETAR: I. S. CODREANU

ABONAMENTUL

Pe an, în România, cu Tabla, . . . 45 lei
 6 luni 20
 3 luni 10
 Străinătate: 50 lei pe an, 25 pe 6 luni

Apare de două ori pe săptămână
 sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția & Administrația
 București, CALEA RAHOVEI—5
 Lângă Palatul Justiției
 TELEFON № 16/98

SUMAR

Proiectul de lege asupra contractului muncii (analiză critică)
 de d-l Cons. Popescu.

JURISPRUDENȚĂ :

Curtea de casație, sect.-unite: *Societatea „Progresul” din Mizil cu Costache Tănăsescu;*
 Idem, s. II: *N. Steinberg cu Otto Gutentag;*
 Idem, s. III: *H. Husar cu Firma Lecaron et fils;*
 Tribunalul Fălciu: *Moise Siegler cu Profira M. Sturza, urmărire imobiliară;*
 Suprimarea interogatoriului la Curțile cu jurați din Franța, de M. V.

PROIECTUL DE LEGE

asupra

CONTRACTULUI MUNCII

— Analiză critică —

Vom lăsa elementul social pe care îl are în vedere d-l Ministru al industriei în proiectul său de lege intitulat «Contractul muncii»¹⁾, și vom face o analiză numai a părții juridice.

Nu putem intra însă în această analiză fără a nu face două constatări de ordin general.

În primul rând proiectul de lege pentru contractul muncii păcătuiește printr-o exprimare confuză și regretabilă chiar ca stil.

O lege are nota esențială de a fi clară ca înțeles și redactată într-o limbă precisă. Aceste două caracteristici au creiat stilul legiuitorului.

Dau ca exemplu de confuziune și de neprecizare art. 43:

Art. 43. — Străinii cari locuiesc temporar în țară, nu sunt supuși la obligația asigurării; în acest caz partea pe care patronii ar fi trebuit să o plătească ca asigurare pentru muncitori, dacă aceștia ar fi fost români, se va vărsa statului și va servi ca fond de rezervă a asigurărilor pentru invaliditate și bătrânețe.

Dacă muncitorul este străin, dar domiciliază în țară, el beneficiază de dispozițiunile legii de față.

Ce se înțelege prin străin care locuiește temporar în țară? Ce însemnează temporar: o zi, o săptămână, o lună, cât?

¹⁾ Planioi critică denumirea de contract de muncă, ca nefiind juridică, și credem că are dreptate. Niciodată contractul nu se denumește prin obiectul pe care îl cuprinde, ci prin fenomenul juridic care îl caracterizează; nu se zice „contract de casă”, „contract de bani”, etc., ci „contract de închiriere”, „contract de împrumut”. Însă expresiunea „contractul de muncă” s'a impus prin uz. Sauzet întrebunțează cel dintâiu expresiunea „contrat du travail”.

Cari sunt deosebiri între români și străini, dacă străinii beneficiază de dispozițiunile legii de față? Dar dacă sunt români și locuiesc temporar în țară sunt supuși la obligația asigurării?

Dealtminteri legea în întregime este redactată în acest fel.

A doua constatare este referitoare la studiul și împărțirea în capitole a legii. Nu eră permis unui om, a cărui activitate politică s'a exercitat într'un oraș unde muncitorii sunt în mare număr și au o puternică organizațiune, nu eră permis unui om politic față cu întinsa literatură juridică și organizație legislativă pentru lumea muncitoare în occident, nu eră mai ales permis unui om de drept să facă o aranjare așa de încălțită și o prezentare atât de necompletă a acestei legi.

* * *

Întâia preocupare a autorului proiectului trebuie să fie asupra punctului fundamental: Cine sunt muncitorii pentru cari face legea; și în al doilea rând utilizarea în proiect și prin urmare eliminarea tuturor dispozițiilor altor legi, cari tratează aceeași materie.

Contractul de muncă este până acum condus, pe lângă principiile generale din Codul civil, de un capitol aparte al Codului, titlul VII, cap. V (art. 1470—1490 inclusiv); apoi sunt câteva legi speciale: legea servitorilor; legea agrară și legea meseriilor. Eliminăm din discuție legea servitorilor pe care proiectul declară categorie că nu o are în vedere; înlăturăm de asemeni și legea agrară ... dar Codul civil și legea meseriilor se mențin în discuțiune. Ce face proiectul cu aceste izvoare legislative?

Negreșit, întrebarea noastră prezintă oarecare naivitate, pentru că vom vedea că există contradicții chiar între diferitele articole ale proiectului. Și atunci, se pare o glumă de a mai căuta și alte inconsecvențe pe lângă cele multe și destul de serioase din proiectul însuș.

Dar să vedem cari sunt muncitorii al căror contract îl studiază proiectul? Să citim tot cuprinsul legii și prin alipiri și întregiri din diferite articole să căutăm răspunsul acestei chestiuni:

Art. 1. — Legea de față se aplică muncitorilor, cari se obligă să muncească sub autoritatea și supravegherea directă a unui șef de întreprindere sau patron, în schimbul unei remunerații ce aceștia îi vor plăti.

Această lege se aplică în lipsă de contract muncitorilor șefi ca și contraameștrilor, nu însă și servitorilor.

După acest articol — și e bine că e cel dintâiu — legea cuprinde: a) muncitorii angajați în întreprinderi, b) muncitorii-șefi și c) contraameștrii. Lăsăm de o parte exprimarea necompletă că legea privește pe muncitori ..., legea

privește atât pe muncitori cât și pe patroni, de oarece sunt obligațiuni reciproce pe cari legea le rezolvă. Dar să ne ocupăm de cuprinsul necomplet al legii: Cum, numai aceștia sunt muncitorii pe cari contractul muncii îi are în vedere? Legea însăș ne dă un răspuns negativ, căci art. 34 și 44, alin. ultim, spune:

«De asemenea nu sunt supuși prezentei legi²⁾ cei cari au o leafă, un salariu mai mare decât 2500 lei pe an».

Și acest aliniat avea înaintea sa următorul cuprins:

Art. 44. — Nu sunt supuși legii de față funcționarii, muncitorii, meseriașii, servitorii Statului, județelor comunelor și stabilimentelor publice, când în stabilimentul în care servesc se bucură de dreptul de pensiuine pentru bătrânețe sau invaliditate.

Per a contrario³⁾ deci, întrebându-l textul legii, funcționarii, muncitorii, meseriașii și servitorii Statului, județelor, comunelor, stabilimentelor publice, când au o leafă, un salariu mai mic de 2500 lei pe an, sau când nu au dreptul la pensiuine sunt supuși legii de față.

O nouă categorie:

Art. 35. — Șefii de întreprinderi necuprinse în enumerarea de mai sus, pot să se supună legii de față, dacă vor face în acest sens o declarație la Ministerul industriei.

Și pentru că poate chiar autorul legii a văzut încurcătura asupra extensiunii de aplicare a contractului muncii, pune o dispoziție pentru a cărei inspirație nu-l felicităm:

Art. 53. — Tot ce privește deslegările ce trebuiesc date fie asupra persoanelor pe cari legea de față le privește, ca și orice altă interpretare, se dau de Ministerul de industrie și comerț.

Cu modul acesta, în adevăr, orice impas este înlăturat.

Față cu aceste texte, repetăm întrebarea: pe cine are în vedere contractul muncii? Răspunsul e foarte indoelnic. Articolele citite pun atâtea exemple și cu așa ciudățenie arătate, încât nu știi dacă ideea legii nu este, ca pentru o mai bună orientare, orice muncitor să se ducă la minister și să fie lămurit, dacă pe el îl are sau nu legea în vedere. O asemenea situație e în adevăr originală, dar nu de invidiat.

* * *

Să lăsăm confuziunea legiuitorului asupra acestui punct și să trecem la a doua chestiune în legătură imediată cu cea dintâi, și anume: *Ce este contractul muncii?*

În Codul civil sub denumirea generală de «locațiunea lucrărilor» găsim un capitol întreg care analizează tale-quala contractul muncii. Mai înainte în art. 1412 se dăduse o definițiune necompletă a locațiunii lucrărilor în aceste cuvinte:

Art. 1412. — Locațiunea lucrărilor este un contract prin care una din părți se îndatorește, drept un preț determinat, a face ceva pentru cealaltă parte.

E necompletă definițiunea pentru că prin ea se exprimă contractul ca o obligațiune unilaterală a muncitorului, pe când contractul muncii este un contract sinalagmatic. Mai departe găsim o determinare a acestui contract prin enumerațiunea faptelor pe cari le cuprinde.

Art. 1470. — Există trei feluri de locațiune a lucrărilor:

1) aceea prin care persoanele se obligă a pune lucrările în serviciul altora;

2) aceea a căraușilor și a căpitanilor de corăbii, cari se însărcinează cu transportul persoanelor sau al lucrurilor;

3) aceea a întreprinzătorilor de lucrări.

²⁾ Să se observe că în proiect se întrebunțează de multe ori lege-articol de lege, în cât se naște confuzie: e vorba de articol sau de legea întreagă?)

³⁾ Argumentul a contrario — une ori slab mijloc de control — este destul de temeinic aci.

Iar art. 1471 completează:

Art. 1471. — Nimeni nu poate pune în serviciul altuia lucrările sale decât pentru o întreprindere determinată sau pe un timp mărginit.

Nu este locul să prezentăm analitic discuțiunea acestor articole, dar cu ele se poate alcătui astfel definițiunea contractului de muncă:

Locațiunea lucrărilor (c. de m.) este un contract prin care o persoană pune în folosul alteia serviciile sale pentru o întreprindere determinată și în orice caz pentru un timp mărginit.

Evident, definițiunea este nemulțumitoare pentru acelaș motiv ce l-am arătat la art. 1412.

Dar pentru legiuitorul de acum mai bine de 100 ani, și chiar pentru cel dela 1865, pentru țara noastră, critica își pierde din asprimea ei. Contractul muncii eră în întuneric și juriscultuții, potrivit vremurilor de atunci, nu dedeau atențiunea necesară acestui important contract.

Cum definește proiectul de lege din 1910 contractul muncii? Deși definițiunea este operă de doctrină, dar ea trebuie să rezulte din concepțiunea generală a legii, cu elementele fundamentale ale legii trebuie să o formulăm.

Citim două din articolele legii:

Art. 4. — Un muncitor nu-și poate angaja munca decât pentru un timp determinat sau pentru o lucrare determinată.

Art. 18. — În lipsă de contract verbal sau scris, relativ la termenul pentru care el s'a făcut, angajamentul e considerat făcut fără termen, adică pentru o durată indefinită.

Tot așa și în cazul când contractul a avut termen care a expirat și părțile au continuat să-l execute fără a fixa un nou termen.

Poate noi nu avem mintea destul de limpede, dar mărturisim ne e peste putință să mai înțelegem ce este contractul muncii.

Art. 4 spune că un muncitor își angajează munca, sau pentru un timp determinat sau pentru o lucrare determinată; art. 18 declară contractul fără termen, făcut pentru o durată indefinită. Cum se conciliază aceste idei? În cazul din urmă mai avem contract de muncă? Și dacă mai este, atunci art. 4 nu se mai respectă. Întrebările se pot pune ca gimnastică intelectuală, dar ce este contractul muncii, nu se poate lămurii.

Și apoi art. 1, aliniat ultim:

Art. 1. — Când muncitorul pe lângă muncă dă și materia, contractul nu încetează de a fi considerat ca contract pentru muncă, cu condiție ca materia să fie considerată ca accesoriu.

Eră chestiune în doctrină, dacă un contract în care muncitorul dă și materia nu e un contract de vânzare? ⁴⁾ Socotim și noi că e un contract de muncă, cum îl declară proiectul. Dar introducerea acestui aliniat estinde și mai mult raza contractului de muncă și încurcă destul de bine chestiunea dela început: Cine sunt muncitorii pe cari legea îi are în vedere.

Conceperea contractului muncii după proiect devine și mai grea, privind al doilea element al lui: *prețul*. Art. 11 introduce ușurări pentru patron și înlesnirea pentru el de a se plăti față de muncitor prin alte echivalente decât pretul. Probabil că asta este completarea din art. 1, când spune că remunerațiua poate fi calculată după orice criteriu. Totuș, articolul 9, alin. 2, spune că salariul nu poate fi plătit în natură.

Cu așa nedeslușire a acestui contract se pricepe ușor că el are nevoie de modificări esențiale spre a putea fi clar, pentru a fi eficace.

* * *

⁴⁾ Baudry-Lacantinerie, t. III, p. 730, afirmativ; Aubry et Rau, t. IV, ediția cea nouă p. 525 și Planiol, t. II, No 1861, ed. 1908, îl consideră un contract mixt: vânzare și antrepriză.

Sunt curente câteva controverse asupra naturii contractului de muncă. Pe unele proiectul le rezolvă, pe altele le lasă fără nici un cuvânt. Așa, de pildă, în contractul de transport este vorba de un contract de muncă sau este un depozit salariat? Chestiunea, deși importantă, nu are nici un fel de soluție în proiect. Altă controversă este asupra chestiunii, dacă uneori contractul de muncă nu este un contract de mandat; controversa rămâne pendentă.

* * *

Trecem la o altă chestiune: Cum se formează contractul? Din nelămurirea chestiunilor fundamentale, puse mai înainte, urmează nedeslușirea și acestei chestiuni. Cele două părți: locatarul muncii și muncitorul, nu sunt bine definite. În teză generală locatarul muncii este patronul sau șeful întreprinderii, iar angajatul este muncitorul. Este o chestiune dificilă de altfel, de a sintetiza elementele unei opere legislative; dar când este și o literatură bogată și o legislație cu tradiție în străinătate, greutatea sintetizării se micșorează.

Cari sunt părțile cari stau în față în acest contract? Iată numirile pe cari le culegem din proiect: De o parte: șef de întreprindere, patron, șeful muncitorilor, prepusul, organizator de grupuri de muncitori, conducător de muncitori; de altă parte: muncitor, lucrător, meseriaș, impiegat, etc. Intrebuințarea fără rost a diferiților termeni încercă de multe ori soluțiunile, afară numai dacă autorul proiectului s'a gândit în totdeauna la binefăcătoarea și atotputernica interpretare a ministerului!

La romani, termenii juridici erau: *locator* și *conductor*, termeni cari sintetizau diferitele expresiuni ce le creea necesitatea specialităților. Ca legiuitor exprimarea precisă este absolut necesară. În stilul său nu începe colorit sau artă. Legea are stilul sobru. Regretabil că jurisprudența și doctrina caută uneori înfrumusețări literare pentru opera lor. Cu asemenea mijloace dreptul își micșorează din valoarea lui de știință. Negreșit, liberi sunt avocații să considere dreptul ca o artă, dar nu este permisă această licență doctrinei, jurisprudenței și mai ales legiuitorului.

Cu bună dreptate deputatul Stadthagen a susținut acum câțiva ani în Parlamentul german, ca părțile din contractul de muncă să poarte numele generic: *arbeitgeber* (muncitorul) și *arbeitnehmer* (locatarul). În doctrina și jurisprudența franceză, recunoaștem, e aceeași bogăție de termeni. Codul francez are termenul *gens de travail* (muncitori) și *patrons* (locatari), dar autorii mai vechi cât și cei mai noi dau un înțeles restrâns vorbeii «gens de travail»⁵⁾.

* * *

Contractul de muncă se formează direct între muncitor sau șeful unei echipe de muncitori ce sunt în serviciul său și patron sau șeful întreprinderii. Art. 18 ne lasă să credem că poate să fie și verbal și scris contractul determinat sau nu ca termen, totdeauna determinat pentru opera de lucru, când e cu bucată. Ar fi de dorit ca să se declare obligator contractul scris⁶⁾.

* * *

În privința capacității persoanelor observăm că legea introduce câteva dispozițiuni bune, relative la minor și femeia măritată. Socotim însă rău că minorul de 16

ani poate să-și angajeze munca numai cu autorizația tutorului; avizul consiliului de familie, având concluziunile procurorului și omologarea tribunalului—formele pentru înstrăinarea averii minorului—sunt necesare. Iar dacă unii se gândesc la incetineala instanțelor noastre și cred sistemul nepractic, să se ceară cel puțin autorizarea ministerului. Mai ales la noi nefericirii nevărstnici, cari n'au un sprijin în acest înalt sentiment al devotamentului părintesc, sunt condamnați să sufere de pe urma contractului de muncă specula nedemnă a unor oameni mici la suflet. Rău de asemeni că nu se instituie un control riguros al împlinirii diferitelor măsuri de protecțiune, cum de pildă lucrul de 8 ore pentru minorii de 16 ani; în asemenea condițiuni o măsură bună poate deveni iluzorie⁷⁾.

Foarte bine că se dispensează femeia măritată de autorizația soțului pentru încheierea contractului (art. 6) și încasarea prețului. În majoritatea cazurilor autorizația soțului este inutilă; în multe împrejurări această autorizație este însă un adevărat martir, de pildă în cazul femeiei abandonate. Dintre țările occidentale numai Norvegia (de la 1888), Danemarca și Anglia dau această soluțiune. În Franța și Belgia e o luptă în această direcție; dar aceste țări au dispozițiuni intermediare între sistemul codului și acesta din urmă.

Aliniatul ultim al art. 6, care declară neurmăribile uneltele profesiunii femeiei și mobilele cumpărate cu banii ei, poate da loc la adevărate mijloace de fraudă a creditorilor bărbatului; însă liniștea în căsniciile moderne este mai de preferat decât apărarea creditorilor, de multe ori cămătări și nemiloși.

Nimic despre interzis, deși el se poate angaja printr'un act unilateral de voință și totuș nu ar putea să obțieze echivalentul muncii sale. Chestiunea prezintă un deosebit interes în cazul unui accident de muncă.

În fine, art. 17, al. 3, pune o nouă incapacitate pentru muncitorul fără libret.

Dispozițiunea art. 35 din legea meseriilor nu s'a menținut, de a nu se putea angaja un lucrător al cărui contract cu un alt patron n'a expirat sau n'a fost reziliat; și este foarte bună această dispozițiune.

* * *

Consimțământul părților ridică în doctrină chestiunea dacă contractul muncii se face *intuitu personae*? În proiect nimic⁸⁾. Art. 16 a. 2 descarcă pe muncitor de răspundere, odată cu predarea lucrului. Soluțiune pripită și rea. Consimțământul în acest caz este vițiat de eroare asupra vițiilor ascunse⁹⁾.

Este o chestiune nu tocmai clară sancțiunea ce se dă în caz când contractul se încheie în disprețul legii. Bine, uneori va fi amenda; însă cui se aplică? Ambelor părți? Numai patronului? Alte ori vor fi daune, daune neprevăzute de legea aceasta, dar de bună samă datorite după equitate. În această privință se lasă arbitralui instanței, ca să le acorde sau nu?

Apoi lipsa condițiilor de validitate face contractul inexistent sau anulabil? Acestea sunt întrebări a căror soluție nu este puțin interesantă.

* * *

⁷⁾ Vezi Mollot: „Du contrat d'apprentissage pour les mineurs“.

⁸⁾ Codul german dela 1900 declară contractul muncii ca făcut *intuitu personae*: legea franceză dispune contrariul. Amândouă soluțiunile sunt excesive. Noi socotim că în principiu contractul muncii se încheie *intuitu personae*; rămâne însă în puterea părții să arate că această considerațiune nu are loc.

⁹⁾ Bédarride: „Du dol et de la fraude“, t. III, No. 1054. În același sens Troplong op. cit. p. 256.

⁵⁾ Troplong: „Contrat du louage“, p. 277; Baudry, t. III, No. 718; Legrand: „Dictionnaire de droit“, cuvântul *ouvrier*. G. Stein: „Contrat de travail“, p. 82.

⁶⁾ Stein, op. cit. p. 123.

Executarea contractului pune față în față munca și prețul.

În ce privește *munca*, lăsând deoparte desideratele din art. 8 al. 1, 2, 3 și art. 16 al. 1, 3, 4, cari de multe ori rămân floricele frumoase pentru oricine altul afară de muncitori, sunt chestiuni pe cari proiectul le lasă ne rezolvate, și ele sunt destul de importante. Astfel, poate sili patronul pe muncitor să exercite o muncă ilegală? De pildă, un zidar, un fierar, poate fi silit să facă reparațiunile unei case când antreprenorul (sau proprietarul) nu are autorizațiune? Ni se va răspunde, poate, negreșit că nu. Bine, deși proiectul, cum am spus, nu pomenește nimic; dar contractul se desființează, ori patronul datorește prețul? Art. 13 nu cuprinde chestiunea aceasta. Altă chestiune. Ce se face cu muncitorul care destăinuște secretele fabricațiunii? Căci proiectul nici atât măcar nu spune, dacă muncitorul trebuie sau nu să-și exercite munca de bună credință. Dar muncitorul, în timpul liber, își poate angaja munca unui alt locatar¹⁰⁾? Se poate încheia un contract după încercarea muncii, care este criteriul pentru încheierea lui și ce se face cu munca efectuată ca probă? Legea meseriilor prevede chestiunea. Art. 22. Rămâne de asemenea o întrebare: Dacă, murind muncitorul, contractul se poate împlini de către eredi. Sunt diferite specii în cari soluțiunile pot oscila. Romanii¹¹⁾ adoptau ideea că și după moartea muncitorului contractul există, soluțiune nedreaptă în multe împrejurări. Am văzut apoi că art. 18 vorbește de contractul fără termen¹²⁾. Cum se exercită el și care este realitatea acestui contract?

Art. 19 vorbește de preț; am arătat mai sus cum se contrazice art. 9 și 11. Cel dintâiu declară că prețul nu se plătește în natură și al doilea pune sub diferite forme transformarea prețului monetă în plata în natură.

Pe deoparte se stabilesc măsuri de protecțiune a muncitorului, iar un articol mai departe anihilează aceste măsuri. Alte curiozități ne prezintă art. 15:

Art. 15. — Creanțele muncitorilor pentru plata muncii lor ca și acele pentru garanție sunt privilegiate înaintea oricărei alte creanțe, pentru timp de 7 luni din ziua de când au devenit exigibile.

Așa dar, prețul muncii poate fi și o creanță? Foarte rea inspirație a dictat acest articol. Prin măgulirea pe care legiuitorul o dă muncitorului, că creanța pentru plata muncii este privilegiată, poate duce de multe ori la situațiuni cu totul rele pe bietul muncitor. E cu puțință, de oarece muncitorul se înstrăinează de luminile unui avocat (art. 58) și poate că avocatul Statului să nu se creadă în totdeauna la dispozițiunea muncitorului (art. 38); acesta să uite această cifră cabalistică sau capricioasă de 7 luni și, din diferite manopere sau împrejurări, creanța să decadă din favoarea privilegiului.

Bună este dispozițiunea art. 13, dar vag exprimată. Observăm că și în această chestiune a prețului se pune o problemă fără răspuns în proiect: Este esențial să fie prețul stabilit în momentul facerii contractului, căci poate fi și tacit¹³⁾?

Art. 12 vorbește de cazul când muncitorul are o parte în beneficiu și obligă pe patron să dea angajatului său mijlocul de control al exactității acestei părți din beneficiu. Hotărîrea legii nu e rea, dar dificil de realizat.

Cons. Popescu
avocat

(Va urma)

¹⁰⁾ Baudry, afirmativ.

¹¹⁾ Ulpian, legea XIX, § 9 «De locatione conductione».

¹²⁾ Colmet de Santerre p. 338; Troplong, p. 313, consideră acest contract valabil pentru obligațiunea unilaterală a patronului.

¹³⁾ Arntz, t. IV, p. 80.

Inalta Curte de casație și justiție, Secțiuni-unite

Audiența dela 3 Decembrie 1909

Președenția d-lui G. N. BAGDAT, prim-președinte
— Societatea „Progresul” din Mizil cu Costache Tănăsescu —

Competența secțiunilor Curții de casație. — Determinarea ei după modul cum afacerea a fost judecată la instanțele de fond. — Afacere judecată în apel ca comercială. — Competența secțiunii a III-a a Curții de casație de a judeca recursul.

Competența secțiunilor Curții de casație se determină după modul cum afacerea a fost judecată la instanțele de fond: ca afacere civilă sau ca afacere comercială.

Prin urmare, dacă instanța de apel a considerat și judecat un proces ca afacere comercială, recursul introdus în contra deciziunii instanței de apel are a se judeca de secțiunea a III-a a Curții de casație, care are competența afacerilor comerciale.

Deciziunea 10. — Regulat competența, în urma recursului făcut de Societatea «Progresul» din Mizil, contra deciziunii Curții de apel din București, secțiunea II-a, No. 186/907, dată în proces cu Costache Tănăsescu.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat S. Rosental, care a susținut că afacerea e civilă, și

Pe d-l avocat C. C. Arion, care a susținut că afacerea este comercială.

Deliberând,

Având în vedere că Societatea «Progresul» din Mizil, declarând recurs contra deciziunii Curții de apel din București, secțiunea II-a, cu No. 186/907, acest recurs a fost repartizat la secțiunea I-a a acestei Curți, care, prin deciziunea cu No. 283/909, și-a declinat competența pe motiv că afacerea este de natură comercială, după modul cum a fost judecată de instanța de fond; că afacerea fiind trimisă în judecata secțiunii a III-a, această secțiune și-a declinat de asemenea competența, considerând afacerea ca civilă, întru cât instanțele de fond au judecat afacerea ca civilă;

Considerând că, astfel fiind, chestiunea dedusă dinaintea secțiunilor-unite este de a se ști care din aceste două secțiuni este competentă a judeca acest recurs;

Considerând că, fără a prejudeca fondul afacerii, competența secțiunilor Curții de casație se determină după modul cum afacerea a fost judecată la instanțele de fond: ca afacere civilă sau ca afacere comercială;

Considerând că, în speță deși tribunalul a considerat afacerea ca civilă, și bazându-se pe art. 1191 din Codul civil a respins dovada cu martori invocată de intimat spre a proba că societatea recurentă a vândut și și-a însușit o cantitate însemnată de lemne tăiate ce se găseau în pădurea sa Stupina, cu a căror valoare cerea să fie scăzută din creanța societății; Curtea de apel însă, după cum rezultă din deciziunea adusă în recurs, a considerat și a judecat procesul ca afacere comercială, de oarece, în urma discuțiunii urmată între părți asupra admisibilității dovezii cu martori invocată și în apel de intimatul Tănăsescu, după cum rezultă din concluziunile scrise ale părților, Curtea de apel a admis ca intimatul să facă prin martori dovada că societatea a vândut și a ridicat lemnele din pădurea sa Stupina, probă ce nu se admite decât în materie comercială;

Considerând că, astfel fiind, recursul are a fi judecat de secțiunea care are competența afacerilor comerciale, adică de secțiunea a III-a;

Pentru aceste motive, Curtea regulează competența și o trimite, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența dela 24 Noembrie 1909

Președenția d-lui N. MANDREA, președinte

N. Steinberg cu Otto Gutentag

Vânzare. — Cont curent. — Dacă se poate discuta executarea vânzării fără lichidarea contului curent, când există strânsă legătură între ele. — Competența tribunalului de notariat. — Dacă pe calea contestației la executarea unui act autentic se poate discuta existența însăși a creanței.

1. Când dintr'oa convențiune rezultă că contul curent nu este decât o clauză a convențiunii de vânzare, există o strânsă legătură între contul curent și vânzarea intervenită între părți, și în acest caz nu se poate discuta executarea convențiunii decât odată cu lichidarea contului curent.

Prin urmare, violează convențiunea părților instanța de fond, când consideră contul curent ca un contract independent și cu totul distinct de contractul principal de vânzare-cumpărare.

2. Competența tribunalului de notariat fiind excepțională, această instanță nu poate judeca, pe cale de contestație la executarea unui act autentic, existența însăși a creanței ce se execută, această chestiune intrând în competența tribunalelor ordinare, cari au a judeca conform dreptului contun.

Deciziunea 178/909. — Casată, după recursul făcut de N. Steinberg, decizia Curții de apel București, s. IV, No. 5/909, data în proces cu Otto Gutentag.

Curtea,

Ascultând pe d-nii avocați Macedonski, Budișteanu și Cristescu, în dezvoltarea motivelor de casare, și Pe d-l avocat Ulvianu, în combateri.

Deliberând,

Asupra motivelor I și II de casare:

I. «Exces de putere și violarea tuturor regulilor de competență stabilite prin legea organică a tribunalului de notariat.

«Curtea intrând în cercetarea certitudinii exigibilității actului ce se execută, și cercetând chestiunea culpei pentru executarea sau neexecutarea aceluși act, a făcut act de instanță de fond și a depășit limitele fixate tribunalelor de executare prin legea organică a tribunalului de notariat, trecând peste competența sa prin cercetarea chiar a fondului pretențiilor, comițând astfel și un exces de putere».

II «Exces de putere, denaturarea actului ce se execută și nemotivare

«Curtea, printr'oa vădită dorință de a considera actul ca cert și lichid, face o distincțiune pe care părțile n'au avut-o și n'au putut s'oa aibă în vedere la redactarea lui, susținând că prin convențiune s'a creat două fapte juridice distincte, o convenție de vânzare pe un preț determinat și o convenție de cont curent deosebită, pe câtă vreme aceste două convențiuni nu formau în realitate decât una, căci este lămurit stipulat că ceea ce se va plăti în capital se va complini prin mărfuri, cari se vor furniza în cont curent de Gutentag.

«Este ceva mai mult, Curtea nu motivează pentru ce ne respinge acest mod de apărare, care îl dezvoltasem atât oral cât și înscris și care era hotărâtor, căci dacă creditul dela început trebuia întreținut prin furnizarea de mărfuri în cont

curent la nivelul de 50000 lei, actul nu se putea executa, căci Gutentag ar fi trebuit să dovedească realmente că a furnizat acelei mărfuri».

Având în vedere că prin convenția autentică, intervenită între recurentul Steinberg și intimatul Gutentag, acesta din urmă a vândut celui dintâiu marfă de încălțăminte în valoare de 50000 lei, plătită în rate săptămânale de cinci ani, stipulându-se diferite garanții pentru asigurarea lui Gutentag;

Că prin același contract, în scopul de a înlesni cumpărătorului plata prețului stipulat, vânzătorul se obligă a deschide recurentului un cont curent cu 7% dobândă, pe termen de trei ani pentru alimentarea fondului comercial cu stocuri de mărfuri, a căror valoare să fie egală cu a celor vândute în termenul de cinci ani, astfel că cumpărătorul să aibă în magazinul său totdeauna mărfuri până la concurența prețului de 50000 lei;

Că, după câtăva vreme dela încheierea contractului, a pus titlu executoriu pe actul de vânzare și a aplicat sechestru pe marfa din magazinul recurentului pentru plata sumei de 50000 lei, sub cuvânt că recurentul s'a abătut dela clauzele contractului; că recurentul Steinberg a făcut contestație la Tribunalul de notariat Ilfov, care autentificase convenția; că cu ocazia acestei contestațiuni Steinberg a susținut că nu datorează nimic lui Gutentag, că a plătit în contul creanței suma de aproape 45000 lei; că vânzătorul nu s'a ținut de obligațiunile ce-și luase prin contract;

Considerând că tribunalul de notariat a admis contestația și a anulat urmărirea, pe motiv că nu se poate executa pur și simplu vânzarea înainte de a se solda contul curent, neștiindu-se care este cifra plăților pentru mărfurile vechi vândute; că vânzarea lichidându-se în cont curent, creanța nu este certă și lichidă; că, în orice caz, este a se stabili cauza încetării plăților săptămânale din partea lui Steinberg, care pretinde că Gutentag a încetat a-i mai furniza marfă;

Considerând că Curtea de apel, în urma apelului lui Gutentag, a respins contestația și a menținut urmărirea exercitată de dânsul contra lui Steinberg;

Că, pentru a ajunge la această soluțiune, Curtea declară că contul curent este un fapt juridic distinct de vânzarea făcută prin convențiune și a rezervat lichidarea contului curent pe cale principală, constatând în același timp că prețul vânzării nu a fost plătit;

Considerând că există o strânsă legătură între contul curent și vânzarea intervenită între părți, întru cât contul curent nu este decât o clauză a convențiunii de vânzare; că aceasta rezultă clar din chiar textul convențiunii; că deci nu se poate discuta executarea convențiunii decât odată cu lichidarea contului curent;

Că, prin urmare, instanța de fond a violat convențiunea părților, care este însăși legea contractului, când a considerat contul curent ca un contract independent și cu totul distinct de contractul principal de vânzare — cumpărare;

Considerând că fiind în discuție existența însăși a creanței ce se execută, aceasta nu se poate face de tribunalul de notariat, nici în apel de Curte, pe calea contestațiunii la executarea actului autentic, întru cât competența tribunalului de notariat este excepțională;

Că, așa fiind, chestiunea de a se ști dacă una sau alta din părți este în culpă și consecințele juridice ale culpei cad în competența tribunalelor ordinare, cari vor judeca conform dreptului comun;

Că, deci, motivele I și II sunt întemeiate.

Pentru aceste motive, Curtea casează, etc.

Rugăm stăruitor pe abonații rămași în întârziere cu plata abonamentelor, să trimită sumele datorate prin mandat postal direct la administrația ziarului «Curierul Judiciar» București, sau să plătească la prezentare numai în mâna încasatorilor: I. RIVEANU pentru provincie și I. ST. TUDOROIU pentru Capitală, în schimbul chitanțelor ce vor emite din registrul cu matecă, investite cu stampila: CURIERUL JUDICIAR.

INALTA CURTE DE CASAŢIE ŞI JUSTIŢIE, S. III

Audienţa dela 20 Noembrie 1909

Preşedinţia d-lui G. P. PETRESCU, preşedinte

H. Husar cu Firma Lecaron et fils

Marcă de fabrică.—Imitarea ei.—Dreptul firmei imitate de a cere şi obţine distrugerea firmei ce a imitat, chiar în caz de declarare în faliment a firmei imitate, şi când ar fi încetat fabricarea produsului.—Cazurile şi condiţiunile în care o firmă se poate zice că e imitată.

Convenţiunea diplomatică cu Franţa din 1895.—Protejarea mărcilor franceze în România.—Condiţiunile în care numai asemenea mărci sunt protejate în România. (Art. 13 din Legea mărcilor de fabrică şi art. 5 din convenţiunea cu Franţa din 1895).

1. Conform art. 13 al. 3 din Legea mărcilor de fabrică, o firmă are tot dreptul să ceară şi să obţine distrugerea şi radierea altei firme care imitează pe a sa, chiar în cazul când firma reclamantă ar fi căzut în stare de faliment şi cu dânsa ar fi încetat şi fabricaţiunea produsului, întrucât nu se poate zice că acţiunea ar fi lipsită de interes, de oarece, în cauză nu a intervenit o hotărâre care să dispună radierea ei din registrele tribunalului, şi deci cu timpul acea firmă poate să fie din nou întrebuiţată.

2. Există imitaţie frauduloasă a unei mărci ori de câte ori din aspectul general şi din diferite semne distinctive a le celor două mărci prezintă între unele din ele o asemănare perfectă şi identică, în aşa mod imitate, în cât confuzia este posibilă pentru unii, iar pentru alţii chiar inevitabilă.

3. Conform convenţiunii diplomatice încheiate cu Franţa la 1895, mărcile franceze sunt protejate contra uzurpaţiunilor ce li s'ar face în România, sub condiţiunea facerii depozitului la tribunalele respective, şi a intabulării mărcii la grefă conform art. 5 din aceea convenţiune; iar depozitul fiind numai atributiv, nu declarativ de proprietate, daunele ce ar rezulta din contrafacerea sau imitarea unei mărci de fabrică, nu poate să curgă pentru partea vătămată decât dela facerea depozitului şi intabularea mărcii.

Deciziunea 347/909. — Respins recursul făcut de H. Husar, contra deciziunii Curţii de apel din Bucureşti, s. III No. 54/908, dată în proces cu Firma Lecaron et fils, prin procurator d-l avocat Niculescu.

Curtea,

Ascultând pe d-l avocat Duculescu în desvoltarea motivelor de casare; şi

Pe d-l avocat Anibal Teodorescu în combateri;

Deliberând,

Asupra primului motiv de casare:

«Violarea art. 5 din legea mărcilor de fabrică şi a principiului că nu există drept fără interes

«In adevăr, Curtea de apel prin sentinţa atacată, deşi constată că fabricaţiunea pastei de dinţi incriminată ca fiind o imitaţie, a încetat din momentul desfiinţării firmei, de când marca n'a mai avut nici o întrebuiţare, totuş socoteşte acţiunea reclamantului Lecaron ca având interes, întrucât, zice Curtea, trebuia o sentinţă ca marca de fabrică să înceteze de a mai exista, interpretare care violează dispoziţiunile art. 5 mai sus citat şi conduce la casarea deciziunii».

Având în vedere că, din deciziunea supusă recursului, se constată, în fapt, că firma Lecaron et Fils din Paris, intimată în recurs, a chemat în judecată înaintea Tribunalului Ilfov, secţia comercială pe H. Husar, recurent în acest proces, pentru uzurpaţiune de marcă

de fabrică, şi tribunalul, prin sentinţa No. 854/905, a admis acţiunea, a declarat marca depusă de H. Husar pentru fabricarea de pastă de dinţi ca o imitaţiune frauduloasă a mărcii Lecaron et fils şi la condamnat şi la 1500 lei daune;

Că, contra acestei sentinţe, recurentul H. Husar, făcând apel, Curtea din Bucureşti, prin deciziunea supusă recursului a admis apelul în parte şi a reformat sentinţa apelată numai în ce priveşte daunele pe cari le reduce la suma de 300 lei, menţinând celelalte dispoziţiuni ale ei;

Considerând că deşi instanţa de fond constată în fapt că marca de fabrică a recurentului a încetat d'a mai exista încă dela 1900 prin căderea acestuia în stare de faliment şi cu dânsa şi fabricaţiunea produsului, totuş nu se poate susţine că acţiunea firmei intimată este lipsită de interes, deoarece în cauză neintervenind încă o hotărâre care să o declare ca imitaţiune frauduloasă şi să dispună radierea ei din registrele tribunalului, ea poate să fie cu timpul din nou întrebuiţată, aşa că posibilitatea de prejudiciu pentru firma intimată există, şi dânsa, în baza art. 13 al. 3 din legea mărcilor de fabrică, avea tot dreptul să ceară şi să obţine distrugerea şi radierea ei din registrele tribunalului;

Că, dar, acest prim motiv este neintemeiat;

Asupra celui d'al doilea motiv de casare;

«Violarea art. 4, 13, 19 şi urm. din legea mărcilor de fabrică, exces de putere şi nemotivare.

«Curtea de apel, secţia III, Bucureşti în deciziunea ce atacăm cu recurs, socoteşte că marca întrebuiţată de firma Bozocanu spre a distinge pasta de dinţi, ar fi o imitare frauduloasă a mărcii lui Lecaron. Spre a ajunge la această concluzie examinează envelopurile şi indicaţiunile de pe ele, uitând că în materie de pastă lichidă, ceea ce formează marca, este obiectul prezentat sub aspectul general, şi întrucât nu avea sub mână un asemenea exemplar, nu putea face nici o constatare. Procedând astfel Curtea violează textele suscitute, comite un exces de putere şi nici nu motivează vreun răspuns la chestiunea că nu poate să existe asemănare fără borcănaşul pastei în litigiu, deşi 'i se pusese în vedere prin concluziunile scrise».

Considerând că Curtea de fond examinând marca recurentului în raport cu cea a firmei Lecaron et Fils constată în fapt, că dânsa atât ca aspect general cât şi din diferitele semne distinctive ale celor două mărci, prezintă între unele din ele o asemănare perfectă şi identică în aşa mod imitate în cât confuzia este posibilă pentru unii iar pentru alţii chiar inevitabilă;

Considerând că, această constatare de fapt, fiind un atribut al instanţei de fond scop de sub controlul acestei Inalte Curţi;

Că dar, şi acest al doilea motiv nu este întemeiat;

Asupra celui d'al treilea motiv:

«Violarea art. 5 din Convenţiunea dintre România şi Franţa, relativ la mărcile de fabrică şi exces de putere.

«In adevăr, este ştiut că în baza acestui articol din convenţiune nu se pot cere daune pentru uzurpările făcute de un naţional înainte ca să se fi făcut depozit de fabricantul strein. Curtea, deşi constată în fapt că uzurparea mărcii reclamantului ar fi anterioară depozitului făcut de dânsul la grefa Tribunalului Comercial Ilfov, face totuş o distincţie arbitrară pentru a recunoaşte în parte dreptul la daune reclamantului, distincţiune care violează textul convenţiunii mai sus citat».

Având în vedere convenţiunea diplomatică încheiată cu Franţa în anul 1895;

Considerând că în baza acestei convenţiuni, mărcile franceze sunt protejate contra uzurpaţiunilor ce li s'ar face în România sub condiţiunea facerii depozitului la tribunalul respectiv şi intabularea mărcii la grefă conform art. 5 din aceea convenţiune;

Considerând că depozitul în sensul legii fiind numai atributiv iar nu declarativ de proprietate, daunele ce ar rezulta din contrafacerea sau imitarea unei mărci

de fabrică, nu poate să curgă pentru partea vătămată decât dela facerea depozitului și înregistrarea mărcii;

Considerând că, deși, în speță, instanța de fond constată că recurentul H. Husar a făcut depozitul mărcii sale la 18 Martie 1898, adică anterior firmei Lecaron et fils care a făcut pe al său la 25 Septemvrie 1898, totuși dela această dată și până la 29 Octomvrie acelaș an când s'a făcut urmărirea, recurentul continuând să vândă produsele sale cu marca imitată, după cum constată aceeași instanță, prejudiciul pentru firma intimată nu poate să curgă decât dela această dată și Curtea de fond acordând daune pentru acest timp n'a violat art. 5 din convențiunea cu Franța, mai sus citată și n'a comis nici un exces de putere;

Că, dar și acest al treilea motiv nu este întemeiat;

Asupra celui de al patrulea și ultim motiv de casare:

«Omisiunea esențială, rezultând din împrejurarea că deși am formulat în fața primei instanțe o cerere reconvențională pe care am menținut-o în totul, atât prin cererea de apel cât și prin concluziuni, totuși instanța de fond, nu răspunde nici un cuvânt asupra ei și nici nu face vre-o motivare din care ar rezulta că a înțeles să o respingă».

Considerând că fiind constatat că Curtea de fond se pronunță asupra acestui mijloc de apărare prin dispozitivul deciziunii date, rezultă că motivul invocat este inexact în fapt.

Că dar și acest al patrulea și ultim motiv de casare nefiind fondat, recursul cată să fie respins.

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI FĂLCIU

Audiența dela 5 Noemvrie 1909

Președenția d-lui I. M. GAVRILESCU, președinte

Moise Siegler cu Profira M. Sturdza, urmărire imobiliară
Jurnal No. 3914

Autentificarea actelor. — Procură. — Autentificarea ei de tribunal. — Dacă pentru validitatea autentificării e nevoie ca partea să-și stabilească identitatea prin doi martori sau numai printr'unul, când actul e scris de un avocat sau apărător. — (Art. 18 și 20 din Legea avocaților și art. 13 din Legea autentificării actelor).

Din cuprinsul art. 20 din Legea corpului de avocați rezultă că în orice acte, fie ele prevăzute de articolul 18, fie altele, între cari și o procură, dacă sunt redactate de un avocat sau apărător, ei pot singuri servi și ca martori pentru identitatea părții; și nu este nici un motiv a se susține că avocatul sau apărătorul să fie admis ca singur martor la actele de o mai mare importanță și să se ceară doi martori pentru stabilirea identității părților la acte de importanță mică, cum ar fi o procură.

Tribunalul,

Având în vedere incidentul ridicat;

Având în vedere că după legea autentificării actelor, părțile ce voiesc a face un act autentic pot lua pentru redactarea și scrierea lui, mai cu seamă acei ce nu știu a scrie, pe orice persoană și la orice autoritate s'ar prezenta, fie la judecătoria de ocol fie la tribunal, fără să se facă vreo deosebire dacă acei ce au redactat și scris actul sunt avocați apărători sau orice alte persoane; prin urmare, este gresită susținerea avocaților debitoarei că apărătorii, față cu dispozițiile art. 123 din Legea judecătoriilor de ocoale, n'ar putea redacta și scri asemenea acte decât când actele urmează a fi autentificate la judecătoria de ocol unde sunt admiși ca apărători;

Având în vedere, că pentru a asigura mai bine pe cei ce nu știu carte și voiesc a face acte de notariat, prin art. 18 din Legea corpului de avocați din 1907 s'a impus părților, pentru unele acte de o importanță de-

osebită, cum ipotecile și altele anume determinate, dacă acele părți sau unele din ele nu știu a scrie și ceti, ca pentru redactarea și scrierea unor asemenea acte să se adreseze numai la avocați ori apărători, ca unii ce sunt rutinați în știința dreptului și cari sunt presupuși a redacta mai bine actele; aceasta e o derogare la legea autentificărilor, — după care părțile puteau să apeleze la orice persoană cu știință de carte de a le redacta și scrie actele, — apărând pe cei ce sunt avocați sau apărători de a redacta actele enumerate în art. 18. De aci nu reiese că apărătorii numai aceste acte le-ar putea redacta, ci numai când atari acte s'ar prezenta spre autentificare la judecătoriile de ocoale, căci prin zisul articol se spune clar că actele descrise, cari se prezintă pentru autentificare tribunalului, trebuiesc a fi redactate de un avocat sau apărător;

Prin art. 20 din Legea corpului de avocați se face iarăși o derogare la legea autentificărilor, căci de unde prin această lege se cer doi martori pentru stabilirea identității părților din act ne cunoscute de judecător, între cari martori poate figura și scriitorul actului, prin Legea corpului de avocați s'a admis că, dacă actele sunt redactate de un avocat sau apărător, singur acesta poate servi și ca martor pentru identitatea părților; nu se limitează prin art. 20 citat la cari anume acte poate fi avocatul sau apărătorul martor și nu se poate susține că se referă numai la actele din art. 18, căci n'ar fi fost nevoie să se repete textul Rezultă din textul articolului 20 că în orice acte, fie ele prevăzute de art. 18, fie altele, între cari și o procură, dacă sunt redactate de un avocat sau apărător, aceștia pot singuri servi și ca martori pentru identitatea părții. Legiuitorul a admis această dispoziție, acordând o încredere mai însemnată avocatului și apărătorului și o înlesnire părților; și dacă este așa, e neexplicabil a se crede că avocatul ori apărătorul să fie admis ca singur martor la actele de o mai mare importanță și înlăturați la actele obișnuite între părți;

În cazul de față, procura, în baza căreia s'a făcut cererea de vânzare de Leon Siegler, a fost autentificată de Tribunalul Ilfov, pe baza declarației apărătorului Dumitrescu, care a redactat actul și a semnat pentru stabilirea identității; formalitatea îndeplinită și admisă de judecătorul care a autentificat procura fiind conformă cu art. 20 din Legea corpului de avocați, autentificarea este valabilă și incidentul ridicat este nefondat;

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte I. M. Gavrilăscu, tribunalul, în majoritate, respinge incidentul, etc.

(ss) I. M. Gavrilăscu; G. T. Pallade.

O sebită părere

Nu mă unesc cu majoritatea în ce privește incidentul ridicat, și anume: nulitatea procurii pe temeiul căreia s'au îndeplinit formele de vânzare, de oarece la autentificare identitatea s'a stabilit numai cu apărătorul scriitor al actului (art. 20 din Legea pentru organizarea corpului de avocați) și nu potrivit dispozițiilor art. 13, alin. 2, din legea pentru autentificarea actelor;

În adevăr, legea pentru constituirea corpului de avocați, independent de tendința de a consolida interesul profesional al avocatului, a prescris imperativ, în interesul ordinii sociale, obligatorie redactarea actelor mai însemnate de către avocați. Și legiuitorul n'a lăsat la arbitru magistratului însemnătatea actelor. El le-a emuzerat prin art. 18 din lege în mod limitativ. Aceasta reiese din expunerea de motive ce însoțește proiectul de lege, cum și în mod decisiv din desbaterile parlamentare (discursul d-lui T. Ionescu, pag. 129 din Legea corpului de avocați);

Pentru atari acte legiuitorul, prin art. 20 din lege, îndreptățește pe avocatul sau apărătorul-redactor să fie și martor pentru identitatea părților;

De aici însă nu urmează că beneficiile art. 20 se întind și asupra actelor de o importanță secundară. Articolul 20 nu desființează exigențele art. 13 din legea pentru autentificare. El își exercită imperiul său exclusiv numai asupra unor acte (discursul d-lui T. Ionescu, pag. 129 din lege) și anume asupra acelor înșirate în art. 18. Argumentul *a fortiori*: «cine poate mai mult, poate mai puțin», nu-și are aplicațiunea în materie de excepție;

Așa fiind, constatarea identității unei părți pentru orice alte acte decât cele prevăzute de art. 18 din legea pentru constituirea corpului de avocați, trebuie să se săvârșească potrivit legii generale de autentificare a actelor, adică conform art. 13. Ori, cum procura de care s'a prevalat și se prevalează mandatarul creditorului urmăritor pentru începerea și continuarea vânzării, nu este investită cu formele prevăzute de art. 13, alin. 2 din legea pentru autentificare—e infectată de nulitate. Pentru aceste considerațiuni, socotim incidentul întemeiat.

Judecător (s) A. Mandrea.

SUPRIMAREA INTEROGATORIULUI

LA

Curțile cu Jurați din Franța

*Curierul Judiciar*¹⁾ a publicat, sub semnătura d-lui G. Flaişlen, mai multe articole prin cari se face o severă critică instituțiunii juraților, propunându-se, ca mijloc de îndreptare, lărgirea puterilor discreționare a președintelui Curții cu jurați și chiar intervenirea acestuia în camera de chibzuire a juraților.

De oarece Guvernul francez a propus de curând modificarea mai multor articole din legea de instrucțiune criminală, credem nemerit a publica în întregime, după ziarul *Le Temps* din 14 Ianuarie 1910, expunerea de motive semnată de d-l Barthou, ministru de justiție din Franța:

Expunere de motive

«Proiectul de lege ce avem onoarea de a vi-l supune, atinge un număr de articole ale codului de instrucțiune criminală și modifică fizionomia desbaterilor Curții cu jurați, astfel cum au loc astăzi. El nu se îndepărtează totuși de principiile cari au inspirat în această privință pe legiuitorul dela 1808, și cărora însă au adus atingere anumite practice judecătorești.

«Importă însă a nu se da o interpretare greșită intențiunilor noastre. Opera noastră nu este o operă de neîncredere la adresa magistraților, și ar fi nedrept să nu recunoaștem imparțialitatea cu care ei îndeplinesc delicatele lor funcțiuni. Nu este de asemenea nici o operațiune de dezarmare socială, ce vă cerem. Voim ca reprimarea să rămână efectivă și eficace; ca acțiunea publică să rămână cu severitate înarmată în contra făcătorilor de rele. Voim, mai ales, să punem pe președintele Curții cu jurați în adevăratul său rol, departe de pasiuni și fără a fi expus să manifesteze, în timpul interogatoriului, impresiunile cari pot rezulta din dosarul procedurii scrise.

«Nici o bănuială de parțialitate nu trebuie să-l atingă. Rolul său va fi, cum cere legea, acel al unui arbitru; va consista în a asigura fiecăruia dintre adversari exercițiul drepturilor sale și a îngriji la observarea regulilor prescrise pentru căutarea adevărului.

«Pentru a atinge acest scop, prima reformă ce trebuie

să avem în vedere este de a suprima pur și simplu interogatoriul acuzatului, astfel cum se practică astăzi.

«Acest interogatoriu, care se face în momentul când martorii se retrag în camera ce le este destinată, nu este în realitate autorizat de nici un text de lege.

«Or, este a interverti ordinea probelor, când obligi pe acuzat să răspundă dinainte la niște mărturii cari n'au fost încă produse. Este, în tot cazul, o nerespectare a principiului fundamental al oraliității desbaterilor, pentru că la fiecând moment, și cu toate că li este oprit de a remite juraților depozițiile scrise, președintele, care nu cunoaște încă decât dosarul, să le analizeze fragmente în cursul interogatoriului.

«Discuțiunea pe care o angajează atunci cu acuzatul, scoțând toate chestiunile sale dintr'o procedură a căror desbateri nu vor fi ținute în seamă, poate prezenta aceleasi inconveniente ca și rezumatul care, suprimat la 1881, degenera prea dese ori în rechizițiuni.

«Am voit, de altfel, ca interogatoriul să fie suprimat în mod absolut, și am crezut indispensabil de a adăuga la neobservarea noii prescripțiuni sancțiunea nulității.

«Aceasta nu însemnează totuși că președintele Curții cu jurați va fi lipsit de dreptul de a cere lămuriri acuzatului. Li recunoaștem din contră, acest drept printr'o confirmare a vechilor texte de lege.

«Ceace suprimăm este interogatoriul. Dar, odată primul martor introdus și adevărata desbatere orală începută, în ordinea fixată de art. 7 din proiectul de lege, nu s'ar mai cuveni a interzice președintelui să ceară lămuriri cu privire la aceste mărturii. Acest magistrat, din contră, va pune chestiuni acuzatului și martorilor, dacă va crede necesar, dar numai când toți interesații vor fi fost puși în contact și în măsură de a se explica».

Mai departe, expunerea de motive se ocupă de modificarea textului de lege privitor la ascultarea martorilor și spune următoarele:

«O altă modificare se referă la acea parte a audienței, unde începe ascultarea martorilor. Acesta este momentul când se angajază adevărata desbatere a procesului; și când din diferitele întrebări puse succesiv de părți, trebuie să iasă lumina fără nici o piedică. În primul rând importă ca fiecare martor să poată face mărturia sa în mod spontan și fără a fi intrerupt, cum cere de altfel și art. 319.

«În urmă se va da succesiv cuvântul procurorului-general, părții civile, acuzatului și avocatului său, cari vor putea adresa direct orice întrebare martorului și opune atât contra lui cât și în contra mărturii lui, ori ce-ar crede util pentru manifestarea adevărului. Ministerul public, partea civilă și apărătorul vor avea de asemenea dreptul de a întreba pe acuzat asupra celor arătate de martor și de a-i cere să se explice asupra tuturor probelor invocate în contra lui, fiind bine înțelese că și președintele judecătorii asesori și jurații vor putea apoi cere orice lămuriri atât martorului cât și acuzatului.

«Un intermediar, oricât de imparțial și autorizat ar fi, stânjinește totdeauna jocul acestor chestiuni, cari sunt baza desbaterilor».

M. V.

A apărut: *Tratat de drept comercial după doctrina și jurisprudență. Despre asociațiunile în participatie și societățile civile și străine*, volumul II, partea I, de C. N. Toneanu, avocat, Galați. Se găsește de vânzare la librăria Negoescu și Manițiu pe prețul de 4 lei, unde se află și volumul I pe preț de 8 lei și Falimentele, partea I și II, ambele pe preț de 6 lei.

¹⁾ Vezi *Curierul Judiciar* No. 80, 81 și 82 din 1909.